

Ba??ml?l?k Profil ?ndeksi Klinik Formu (BAP?-K)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ba??ml?l?k Profil ?ndeksi Klinik Formu (BAP?-K)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17177>

Özet

Ba??ml?l?k Profil ?ndeksi Klinik Formu (BAP?-K), klinik pop?lasyonlarda ba??ml?l?k sorunlar?n?n profilini ve ?iddetini de?erlendirmek amacıyla geli?tirilm? 37 maddelik bir ölçektir. Bu araç, Türkiye'de geli?tirilm? olup, ba??ml?l?k alan?nda çal??an profesyoneller için kapsaml? ve psikometrik aç?dan güçlü bir de?erlendirme imkanı sunar. Ölçek, aç?klay?c? faktör analizi sonucunda toplam varyans?n önemli bir kısm?n? aç?klayan dört faktörlü bir yapı sergilemektedir.

BAP?-K, 3 noktal? Likert tipi derecelendirme kullan?r ve hem genel ba??ml?l?k düzeyini hem de alt boyutlar baz?nda risk alanlar?n? belirlemeye yardımcı olur. Geçerlik ve güvenilirlik çal??maları 2015 y?l?nda yay?mlanm?? olup, ölçeğin klinik uygulamalar için uygun oldu?unu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Ba??ml?l?k, Profil ?ndeksi, Klinik Form, Psikometri, Ölçek Geli?tirme, Güvenilirlik, Geçerlik, Türkiye.

Yazarlar

Ögel, K., Koç, C., Ba?abak, A., ??men, E.M., Görücü, S.

Amaç

Ba??ml?l?k Profil ?ndeksi Klinik Formu (BAP?-K)'nin temel amacı, madde ba??ml?l??? veya davran??sal ba??ml?l?k sorunlar? ya?ayan bireylerin klinik profilini standardize edilmi? bir biçimde ölçmek ve de?erlendirmektir. Bu ölçek, özellikle klinik ortamlarda tan? koyma süreçlerine destek sağlamak ve tedavi planlamasına rehberlik etmek üzere tasarlanm??tır.

Ölçek, ba??ml?l???n sadece tek bir boyutu yerine, çok boyutlu yap?s?n? ele alarak, bireyin ba??ml?l?kla ilişkili dü?ünce, duygu ve davran?? paternlerini kapsaml? bir şekilde ortaya koymayı hedefler. Böylece klinisyenler, müdahale stratejilerini daha spesifik ve bireyselle?tirilm? bir yakla??mla belirleyebilirler.

Yapı

BAP?-K, ba??ml?l???n klinik olarak önemli gör?len çe?itli bile?enlerini ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Geli?tirme çal??maları, ba??ml?l???n teorik çerçevesine uygun olarak, ölçeğin altta yatan dört temel faktörden olu?tu?unu göstermiştir. Bu faktörler, ba??ml?l?k davran??n?n farklı yönlerini (örneğin, kontrol kayb?, sosyal i?lev bozuklu?u, fiziksel belirtiler

veya motivasyonel durumlar) ölçerek, ba??ml?l?k profilinin detayl? bir analizini sa?lar.

Ölçe?in 37 maddesi, bu dört faktör alt?nda toplanarak, bireyin ba??ml?l?k düzeyini ve ba??ml?l?k a e?lik eden psikososyal sorunlar? anlamada yap?sal bir temel sunar. Bu yap?, ba??ml?l?k heterojen do?as?n? yans?tacak ?ekilde tasarlanm??t?r.

Geçerlik

BAP?-K'n?n geçerlik çal??malar?, ölçe?in amaçlanan yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü do?rulamaktadır. Madde-toplam puan korelasyon katsay?lar? 0.42 ile 0.89 aras?nda de?i?mekte olup, bu aral?k maddelerin ölçe?in genel yap?s?na güçlü bir ?ekilde katkıda bulundu?unu göstermektedir. Bu yüksek korelasyon de?erleri, ölçe?in iç tutarl?l?k ve yap?sal geçerli?ine i?aret eder.

Ayr?ca, ölçe?in güvenilirli?ini desteklemek amacıyla yap?lan iki yar? test korelasyon analizlerinden elde edilen Spearman Brown katsay?s? 0.83 olarak saptanm??t?r. Bu de?er, ölçe?in yar?ya bölündü?ünde dahi yüksek düzeyde tutarl?l?k sergiledi?ini kan?tlar ve ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü destekler.

Güvenirlik

BAP?-K, hem genel ölçek düzeyi hem de alt ölçekler baz?nda yüksek düzeyde güvenilirlik sergilemektedir. ?ç tutarl?l?k analizinde, tüm ölçek için hesaplanan Cronbach Alfa katsay?s? 0.89 olarak bulunmu?tur. Bu de?er, psikometrik aç?dan mükemmel kabul edilen bir iç tutarl?l?k düzeyini temsil eder.

Alt ölçeklerin güvenilirlik düzeyleri de tatmin edicidir; bu alt ölçekler için hesaplanan Cronbach Alfa katsay?lar? 0.63 ile 0.86 aras?nda de?i?mektedir. Bu bulgular, ölçe?in farklı ba??ml?l?k boyutlar?n? ölçen alt yapılar?n?n da kendi içlerinde tutarl? oldu?unu ve klinik de?erlendirme için güvenilir sonuçlar sa?lad??n? göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal geçerli?ini incelemek amacıyla gerçekleştirilen Aç?klay?c? Faktör Analizi (AFA) sonuçlar?, BAP?-K'n?n çok boyutlu yap?s?n? desteklemektedir. Analiz sonucunda, toplam varyans?n %52.39'unu temsil eden dört temel faktör elde edilmi?tir. Bu dört faktörlü yap?, ba??ml?l?k klinik belirtilerini ve psikososyal etkilerini ayr? ayr? ele alarak, ba??ml?l?k profilinin detayl? ç?kar?m?na olanak tan?r.

Yüzde 52.39'luk aç?klanan varyans oran?, ölçe?in maddelerinin ba??ml?l?k yap?s? içindeki önemli bir k?sm? kapsad??n? ve klinik aç?dan anlaml? boyutlar? ba?ar?l? bir ?ekilde

ayr??t??rd??n? g?stermektedir. Bu bulgular, BAP?-K'n?n ba??mlilik alan?ndaki farklı bile?enleri ölçme kapasitesini teyit etmektedir.

Araç

Test Türü: Geli?tirme

Format: 37 madde, 3'lü Likert tipi derecelendirme (Örne?in: Hiçbir zaman, Bazen, Ço?u zaman).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Klinik popülasyonlar ve genel ba??mlilik riski ta??yan bireyler.

Ya? Grubu: Belirtilmemi? (Genellikle yeti?kinler).

Popülasyon Detaylar?: Geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?, ba??mlilik tedavisi gören veya risk alt?ndaki bireyler üzerinde gerçekleştirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

Ba??mlilik, Klinik De?erlendirme, Psikolojik Ölçek, ?ç Tutarlılık, Madde Ba??mlilikk, Davran??sal Ba??mlilik, Faktör Yap?s?.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ceren Koç

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresi: kocceren@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Geli?tirme Y?I?: 2015

?zinler ve Kullan?m Hakk?: Akademik ve klinik amaçlarla kullan?m için yazarla ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ücret: Ticari kullan?m bilgisi mevcut de?ildir.

PDF Kayna??: Ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: bagimlilik-profil-indeksi-klinik-formu-bapi-k-toad.pdf

Kaynaklar

Ögel, K., Koç, C., Ba?abak, A., ??men, E.M. ve Görücü, S.(2015).Ba??ml??k Profil ?ndeksi Klinik Formunun (BAP?-K) geli?tirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?. *Ba??ml??k Dergisi*, 16(2), 57-69.

Ba??ml??k Profil ?ndeksi Klinik Formu (BAP?-K) Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

37 madde